

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсм
гээтхапэм
кыышгээжьагъзу кыыдэкы

Адыгэ Макъ

Голос
адыга

№ 175 (21429)

2017-рэ ильэс

МЭФЭКУ
ЮНЫГЬОМ и 28-рэ

кыхэтутыгъэхэр ыки
нэмикт къэбархэр
тисайт ижүүтээштых

WWW.ADYGOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ хэлэжьагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхъаматэ игуадээу Дмитрий Козак тхъамэтагъор щызэрихъээ шъолтырхэм яхэхъоныгъэкэе Правительствэ комиссием изэхэсигьо Москва щыкъуагъ. Ащ хэлэжьагъ Адыгеим и Лышъхъээ Къумпыл Мурат.

Зэхэсигьом юфыгъо зышаагъялтээхъэм ашыщых бюджетым епхыгъэ зэфышигъыкъэхъэм зэхъокыныгъэхъэр афешыгъэнхэр, Урысые Федерацием ишъолтырхэм бюджетымкэ ячыфэхэр зэрэтижьыщхэр, хэбзэлаахъэм алъеныхъокъэ юфтыхъабзэхэу зэрахъаштхэр ыки нэмикхэр.

«Тэ пшъерильзэу тилэр бюджетым епхыгъэ зэфышигъыкъэхъэм нэфагъэрэ зэфагъэрэ ахэлхъягъэнэр ыри. Федеральнэ гупчэм имызакъою, Урысые Федерацием ишъолтырхэмий ашкэе пшъэдэжъижь ахын фае», — къыхи-гъещигъ вице-премьерим зэхэсигьор къызыгъизэ.

Дмитрий Козак къызэриуагъэмкэ, 2019-рэ ильэсм ыуж бюджетым епхыгъэ чыфэхэм алъеныхъокъэ юфтыхъэбзэ гъэнэфагъэхъэр зышызэрахъаштхэятлонэрэ чээзыур аублэшт. А юфтыхъабзэхъэм зэхэубытагъэу ильэс 12 фэдиз акъудыишт.

Ащ нэмикхэрэ комиссием изэхэсигьо Урысые Федерацием ишъолтырхэм хъардхэмкэ яполномочиежэм яхыгъэ юфшленышхуу зэшшохыгъэ хъугъэм икъэуххэм шатегъщигъагъех. Шъолтырхэм ежь яхахъоэр нахыбэ шыгъэнхэмкэ юфшэнэр гъэлъэшыгъэнэм пае юфтыхъабзэхэм ахэппльагъех.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат зэхэсигьом икъэуххэм афэгъэхъыгъэу къызэриуагъэмкэ, Адыгеим финанс системэмкэ ишшэриль шхъялэхъэм ахахъэхэрэ Урысые Федерацием и Президент ижъонигъоюна унашхъохэм къапкырыкыраэ пшъерильхэр гъэцэklagъэ хъунхэм пае бюджет къэклуап!хэр къызфэгъэфедэгъэнхэр, социалнэ пшъерильхэр зэклэ гъэцэklagъэнхэр, бюджетхэм зэдгээштэнэгъазыфагу ильыныр, чыфэуателым къылгъэчыгъэнэр арих.

Финансхэм алъеныхъокъэ юфтыхъабзэхъэр зэрищыгъагъэм тетэу зэрээшшуахъхэрэм къыхэкэу 2007-рэ ильэсм къыщегъэхъагъэу зэхэубытагъэ бюджетым ихахъохэр фэди 4-м ехъукэ нахыбэ хъугъэх, республикэм идотаациихэр процент 61-рэ хъущтыгъэхэмэ, процент 32-м нэсэу къакычыгъ (2016-рэ ильэсм икъэуххэмкэ). 2018-рэ ильэсм Адыгеим федеральнэ бюджетым ичыфэ миллиард 1,1-рэм ехъуу лэклигъэхъажын фае. Республиктэр мэргүгэе а чыфэр реструктуризациекэ заджэхъэрэ къыхиубытэнэу. Арэуштэу хъумэ, республикэм ибюджет хэхын фаер бэкэе нахь makлэ хъущт. Зэхэубытагъэу къэплон хъумэ, Адыгеим чыфэу телъир процент 35-рэ мэхъу, хэгээгүмкэ ар анахь makлэхэм ашыщ.

Дмитрий Козак къызэриуагъэмкэ, федеральнэ бюджетым къыкышт дотаациихэмрэ субсидиехэмрэ алэklagъэхъанхэм пае ежь шъолтырхэри экономикэм ихэхъоныгъэкэе амалыкхэм алъихъунхэ, яхахъохэр нахыбэ ашын, шуагъэ къэзэмытырэ хъардххэм, мышкъыхеубытэх хэбзэлаахъэмкэ фэгъэ-

клоэнгъэхэри, къакараагъэчин фае.

Адыгеим а лъэнүкъомкэ юфшэн гъэнэфагъэ щагъэцакъэ, бюджетым ихахъохэр нахыбэ шыгъэнэм пае юфтыхъэбзэ зэфэшхъафыбэ зэшшуахъ. Непэкэе бюджетым ежь ихахъохэр, блэкъигъэ ильэсм джырэ фэдэ ильхъян елтыгъэмэ, проценти 110-рэм ехъугъэх. Социалнэ пшъерильхъэмкэ игъом хъардххэр зэклэ алэklagъахъэх. Мы финанс ильэсри дэгьюо ухыгъэ хүнэу мэгүгъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Непэ лъэпкъ шъуашэм и Маф

Адыгэ лъэпкъ шъуашэм и Мафэ непэ игъэклюгъэу хагъеунэфыкъыщ. Республиктэм имэфэкти тэгээпсыхъагъэу шхъэнихъигъэ урокхэр, зэнэкъо-къухэр, къэгъэлэгъонхэр, зэлукъэгъухэр ыки адыгэхэм якультурэ фэгъэхъыгъэ нэмикх юфтыхъабзэхъэр зэхашэштых. Адыгэ Республиктэм и Къэралыгъо филармоние лъэпкъ шъуашэхэр, джыре уахътэм диштэрэ шьошэ зэфэшхъафхэу адыгэ модельхэрэм ашыгъэхъэр къыщагъэлэгъоштых. Джащ фэдэу мэфэкым кълэцкыуу колективхэм ятворчествэ нэлиусэ фашыщтых. Адыгэ Республиктэм и Къэралыгъо филармоние ыпашхъэ юфтыхъэбзэ пстэуми ауж адыгэ джэгу щызэхащэшт.

Адыгэ лъэпкъ шъуашэм и Мафэ мэфэкти ныжкыкъ, адыгэ культурэр зэльягъэшгээшэнэм ар фытегъэпсихъагъэу щыт.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ФИЛАРМОНИЯ РА
28 СЕНТЯБРЯ ЮНЫГЬОМ И 28-РЭ 18:00

День национального адыгского (черкесского) костюма
Адыгэ шъуашэм имаф

В ПРОГРАММЕ МЕРОПРИЯТИЙ:
ТОРЖЕСТВЕННОЕ СОБРАНИЕ,
ПРАЗДНИЧНЫЙ КОНЦЕРТ,
ИМПРОВИЗИРОВАННЫЙ АДЫГЭ-ДЖЭГУ

КОМИТЕТ РА ПО ДЕЛАМ НАЦИОНАЛЬНОСТЕЙ, СВЯЗЯМ С СООТЕЧЕСТВЕННИКАМИ И СМИ

Адыгабзэмкэ заушэтыгъ

Гъэсэнгъэм хэхъоныгъэхъэр ышынхэм фытегъэпсихъэгъэ программэу 2016 — 2020-рэ ильэсхэм ательятаагъэм игъэцэкэн къыдыжэлъятаагъэу республикэм юфшэн гъэнэфагъэхъэр щызэхащэх.

Апэрэу адыгабзэмкэ ыки литературэмкэ шэныгъэу ялхэр ауплэкунхэм фэш гъэцэklagъынхэр агъэхъазырыгъэх.

Я 7 — 8-рэ ыки я 9-рэ классхэм агъэцкэгъэ юфшэнхэм шапхъэу апльхэр зэфэшхъафых.

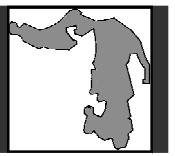
Адыгабзэмкэ мыш фэдэ шыкъиэр гъэсэнгъэм иучрежденишмэ аэрэу ашыкъуагъ. Адыгэ республикэ гимназиим, Мыекуапэ дэт гурлыт еджап!эу N 28-м ыки Коцхаблэ игурыт еджап!эу N 5-м къэлэеджаклохэм защауштыгъ. Зэклэмки ащ къэлэеджэкто 280-рэхэлэжьагъ.

(Икъух я 2-рэ н. ит).

Сурэтир ىашыны э Астьлан тырихыгъ.

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Адыгабзэмкэ зауштыгъ

(Иккэух.)

АР-м гъесэныгъемрэ шенхъемреке и Министерствэ инашто елъытыгъеу кіледжаклохэм агъецкілгээ юфшэнхэр Адыгэ къералыгъо университетым адыгэ филологирем күлтүрэмреке ифакультет, кілэеѓаджаклохэм гурьт еджаплехэм юф ашызышхэр-эм, кілэеѓаджаклохэм яшненыхъем защихахъаюэрэ институтим иметодистхэм зэхагъеуцаугъе.

Юфшэнхэр зэфэшхъафыгъе. Адыгабзэр зиньдэльфыбзэхэмкэ

ушэтын упчэхэр нахь кыныгъэх. Ахэм изложение атхыгъ ыкчи текстым юф дашлагъ. Адыгабзэр зиминыдэльфыбзэхэм тхыгъэр урысыбзэкэ зерадзэкыжыгъ, тестхэр аклыгъе.

Литературэр пштэмэ, художественне произведенияхэм япичыгъохэр кілэеѓаджаклохэм зэхахыгъе ыкчи лъэнкьюо кыхахыгъем елъытыгъеу сочинение атхыгъ.

Адыгэ республикэ гимназием мы юфхъабзэр зэрэцкыкорэр нэргыльгъеу тфэхъугъ. Адыгабзэр языгъехъырэ Мэлгощ Лидэ

кызэршиуагъэмкэ, я 7-рэ классицимэ, я 8-рэ классицимэ ыкчи я 9-рэ классицимэ заштыгъ. Зеклемки мы мафэм мыш щеджэрэ нэбгырэ 200-мэ шенхъигъеу алкілэхэр къагъельэхъафы. Я 7 — 8-рэ классхэм сыхатре ныкъорэм кыклоц юфшэнхэр агъецкагъэх, я 9-рэ классхэм сыхатаиш аратыгъагъ.

Кіэлөгъэн фае ильэситу хуульгу я 9-рэ классыр къэзыухыхэрэ кілэеѓаджаклохэм адыгабзэмкэ зауштын фитныгъе ялэ зэрхъугъя. АР-м гъесэныгъемрэ шенхъемреке и Министерствэ кызэрещталаугъэмкэ, апэрэ ильэсийм нэбгыри 147-мэ, мы ильэсийм — 180-мэ адыгабзэмкэ заштыгъ.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Яфитынныгъэхэр къаухъумэх

2017-рэ ильэсийм имээй уголовнэ, граждан, арбитражнэ, административнэ юфэ зэхахыгъэхэм афэгъехыгъе брифинг мы мафэхэм Адыгэ Республиком и Прокуратурэ зэхищагъ.

Юфхъабзэм хэлэхъафыгъэхэм республикэ прокуратурэм иуловнэ-хыкум отдел ипащэу Эльдарэ Эльдар, прокурорын илээпилгэту шхъаю Аульэ Азмат.

2017-рэ ильэсийм пыкыгъе мэзийн уголовнэ юф 1239-мэ прокуратурэм адьригъештагъ, ахэр хыкумым зэхишигъе.

Прокурорхэм ятхыгъе 1516-м щышэу 1513-м, е процент 99,8-м хыкумым адьригъештагъ, ахэм зеклемки сомэ миллион 20-рэ мин 788-рэ атефэ.

Цыфхэм яфитынныгъэхэр къэухъумэгъенхэм епхыгъеу сомэ миллиони 6,2-м ехъу зытэфэрэ тхыль 1241-рэ зэхахыгъ.

УФ-м, аш ишьольырхэм, муниципальнэ образованиехэм яшоигъоньгъэхэм яхыгъе юфи

173-мэ хыкумхэр ахэпльагъэх ыкчи зэхахыгъе.

Джащ фэдэу юфшэнхэм ыльэнкьюокэ цыфхэм яфитынныгъэхэр къэухъумэгъенхэм фэгъехыгъе юф 634-мэ (сомэ миллиони 6,4-м ехъу атефэ) ахэпльагъэх ыкчи зэхахыгъе.

Социальнэу мыухъумэгъэ цыфхэм яфитынныгъэхэр къэухъумэгъенхэм прокуратурэм икъулыкуюшхэрэхэр пыльх. Сабыибэ зэрьис унагъохэу чыгулах эзратынэу кызыитефхэрэр учетым хэгъеузогъенхэмкэ чыплэ зыгъэорышлэжын къулкьюхэм япшэрэльхэр зэрагаацаклэрэм епхыгъе юфхэм ахэпльагъэх, ахэм яфитынныгъэхэр къаухъумагъэх.

Хыкумым зэхишигъе юфхэм ашыщэу 72-р муниципальнэ гъэпсыкэ зилэ «Инэм къэлэ псеуплэм», 31-р муниципальнэ гъэпсыкэ зилэ «Яблоновскэ къэлэ псеуплэм» афэгъехыгъе.

Мыекъопэ районым ипоселкэу Совхознэм щылсэурэхъульфыгъэм ыльэнкьюокэ Мыекъопэ район хыкумым яшыгъе унашю АР-м и Апшъэрэ хыкум уголовнэ юфхэмкэ ихыкум коллегие щи-

гъэзяягъ. Хыкумым иапэрэ инстанции зэригъеунэфыгъэмкэ, 2016-рэ ильэсийм Хэгъэту зэошхом иветран коммерцием епхыгъэ организацием зыфигъэзагъ ипсэулэ гъэцкэлжынхэр фыришылгэнхэр. Юфшэнхэр агъецкілнэу ветераным дэж нэбгыриту къэклугъ. Зэдэгүүшлэгъу уахтэ горэм заом зэрэхлэхъафыгъ, тын лъаплэу кыфагъешшошагъэхэр пенсийнерим юфшаклохэм къафиотагъ. Аш ўяж бысмыр унэм зеримысыр кызыфагъэфеди, аш имедалхэрэхэр бзэджашлэхэм рахыгъ. Мыекъопэ район хыкумым унашюо яшненхэмкэ, лъэнкьюхэр зэрээшлүжигъэхэм къыхэлэгъу зы юфшаклом ыльэнкьюокэ къизээхыгъе уголовнэ юфыр зэфашыгъигъ. Сыхат 350-м тэлтигэгъе шоол зимиэ юфшэнхэр ягъэцкілнэу тиралхъафыгъ. Джащ фэдэу АР-м и Апшъэрэ хыкум прокурорым иеплэхэдээ къыдилыти, мы юфым икъерэхэр хэпльэхъафыгъ, ятлонэрэ юфышэм условнэ хъалсэу тиралхъафыгъ. Ильээрэ мэзийлэхэр колониемкэ зэблихъу.

Нэмийк лъэнкьюхэм афэгъехыгъеу прокуратурэм ыгъэххазыгъе юфыгъохэм хыкумым ахэпльагъ ыкчи зэхихыгъе. Гъонэжжыкъо Сэтэнай.

Шэжъюфхъабзэм хэлэхъафыгъ

«Шэжъюфхъабзэм хэлэхъафыгъ» зыфиорэр Республике Тэмир Осетием — Аланием щыкыуагъ. Хэгъэту зэошхом хэлэхъафыгъ советскэ дээхоли 7-мэ якъупшхъэлэшхэр лъыхъуаклохэм къагъотыгъигъэх.

Шэжъюфхъабзэм хэлэхъафыгъ хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэлорышлэпэу Адыгэ Республикэм щылэ и икъулыкъу Владислав Павловыр.

Тэмир Осетием и Кировскэ район хэхьэрэ псеуплэу «Эльхотово» зыфиорэр шьольтыр 22-мэ къарыкыгъе хыкум пристави 130-рэ фэдиз щызэулагъэх, лъыхъон юфхъабзэм ахэлэхъафыгъ. Мыш пшъэрэль шхъаю илэрэзы — тишхъафыгъигъэх фэбэнэгъэ дээхоли 7-мэ яшэжъ гэлээлэгъэнэр ары.

Хэгъэту зэошхом ильэхъан агъефедэштыгъэхээ лашхэм анэммыкэ дээхоли нэбгыри 7-мэ якъупшхъэлэшхэр къагъотыгъигъэх, ахэм ашыщэу 2-р зыщыщхэр агъеу-нэфыгъэх.

2004-рэ ильэсийм йоныгъом и 1-м къалэу Беслан игурут еджаплэу N 1-м къыщыхъуафыгъе терактым хэхэдэгээ кілэцкыуухэм яшэжъ хыкум приставхэм агъельэлгээ, аш фэгъэхъыгъэ юфхъабзэм ахэлэхъафыгъ.

«Шэжъюфхъабзэм хэлэхъафыгъ» изэфхэхысъяжхэм адиштэу Адыгэим икъыгъе Владислав Павловым медалэу «Тыгызупшэштэп» зыфиорэр ыкчи хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэлорышлэпэу Тэмир Осетием — Аланием щылэ и Диплом къыфагъэшшошагъэх.

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэлорышлэпэу Адыгэ Республикэм щылэ и икъулыкъу

Шапхъэхэр агъецкілнэу къяджагъ

2012-рэ ильэсийм Лондон щыкыгъе Олимпиадэ джэгунхэм теклоныгъэр къащыдэзыхыгъэ Арсен Галстян дзюдомкэ спорт еджаплэу Кобл Якубэ ыцээ зыхырэм зыщызгъасэхэрэм мы мафэхэм

Республикэм щылсэухэрэ ныбжыкъэхэр спортым ыльэнкьюокэ гъэхэгъэшхэрэхэр зышыгъе А. Галстян сидигүү дахэу пэгъокых, олимпийскэ чемпионыр ахэмкэ щысэтихып.

Спортыменим ипсауныгъэ кылухъумэнэ мэхъанэшхэ зэрилэр Арсен Галстян къыуагъ ыкчи аш пае кіэлэ ныбжыкъэхэм гъогурыкъоним ишапхъэхэр агъецкілнэу, щынэгъончьеу зеклонхэу къяджагъ. Пчыхъэ зыхыкъу, къэнэфырэ пкыгъохэр спортсмен ныбжыкъэхэм агъефедэнхэ зэрэфаэр къэралыгъо автоинспекторхэм къауагъ ыкчи ар къизыгъо илэрэхэр къэээрэгъоигъэхэм афагошигъигъэх.

Юфхъабзэм икъэхэм олимпийскэ чемпионым псаульэ къышызэ ныбжыкъэхэм гъогурыкъоним ишапхъэхэр агъецкілнэу ыкчи хэбзэгъэуцгъээм диштэу зеклонхэу джыри зэ къяджагъ.

(Тикорр.).

Ветеранхэр Мыекъуапэ футбол щызэдеш ёштых

Чьэпьюгъум и 1-м Адыгэ Республика мэйнэ икъэралыгъю бюджет учреждение «Адыгэ республика стадион» мэфэкі шыкіэм тетэу къызэуахыщ.

Юфтхъабзэхэр сыхатыр 18.30-мрагъэжьёштых, лазер-шоу, Адыгэ Республика спортсменхэмэр спорт еджапэхэм якулажэрэмэр япарад ыкын нэмийк юфтхъабзэхэр а мафэм щызэштых.

Анах хъуягъэ-шэгээ шъявау хъущтыр Мыекъуапэ ифутбол клубэу «Зэкошныгъэмэр» Москва ифутбол клубэу «Спартак» яветранхэм супер-матчэу зэдиряштыр ары. Клубитумэ яфутболист цэрилохе Юрий Гавриловыр, Сергей Шавло, Сергей Горлукович, Вагиз Хидиятуллиныр, Сергей Юртан, Валерий Кечиновыр, Руслан Нигматуллиныр, Натхъо Адам, Тамаз Еник, Анджиджал зэшхэр, Константин Лепехиниры ыкын нэмийкхэр аш хэлжэштых. Юфтхъабзэхэр мэфэкі мэштоустхуки аухыщых.

Пчыхъэзэхахэр зезышштыр телеканалэу «Матч ТВ» зыфиорэм икомментаторэр Нэгъуцу Роман.

Сыхатыр 17.00-м къыщегъэжъагъэу стадионым иччэхэр цыфхэм афызэуяхыгъэштых, фэе пстэури ыпкэ хэмийтэу аш дэхьан ыльэкищ.

ОТКРЫТИЕ СТАДИОНА “ДРУЖБА”

1.10.2017

ВХОД СВОБОДНЫЙ!

НАЧАЛО:

18:30

ДОСТУП НА ТЕРРИТОРИЮ СТАДИОНА - с 17:00

Мэзым шъущысакъ

Бжыхъэм хъялхэм якъэугъоин зикласхэм етупшигъэу мэзым зырагъэхы. Зэрэунагъоу уизыгъэпсэфыгъо уахтэ бжыхъэм мэзым щыбгъэкъоныр тхъагъо. Хъялхэм ямызакъоу, цум-пэ лъэпкэ зэфэшхъафэу аш къыщыкъыхэрэми джыдэдэм ялэштүгъу.

Щынагъо анах зышхъарыт хъухэрээр зизакъоу мэзым къызыыкъухъехэрээр ары. Сыд фэдизэу а чыпэхэр дэгъою ошхэмэ, ильэсийм къыклоц зэхъокыныгъэхэр ашхъух, узыщыгъоцэн горжээмийн уарехыгъэ. Аш пае уэрэзекён, уэрэфэпэгъэн, къызыдепхъакын фаяхэм афэгъэхыгъэу гүшүэгъэу тыфэхъугъ Урысые общественне организацие «Российский союз спасателей» зыфиорэм и Адыгэ шъольыр отделение ипащэу Сергей Добриченкэм.

Апэрапшэу ом изытэт зыфэдэштым зышхъяжъугъэгъуазэмэ нах тэрэз, — къыре гъяжъэ аш ипсалъе. — Ошхшыблэ зэхэтэир хъалы къэугоонхыннымкэ дэгъоп, щынагъо. Ау мэфэ уахтээр дэгъоу тэфагъэмэ, шыузэрэфэпэгъэштым ыкын зыдэшшүүтэнхэ фаяхэм дэгъою шуягушысэнэу щыт. Мэзым къоштым сидигъу ыкыншо къэльагъоу зимирапамэ нахыши, сида пломэ хъацээ-

Агэрэ 1981-гум икъыгъохэмийн (йод, бинт, узыр хэзигъэжъукырэ уцхэр) чыпладе аубытырэпыш, зыдэшшүүгъохэмийн яшугаагэ къэкошт.

Чэшчим мэзым укъыхэнэйн зерильэкъытэр къыдыхэллытэмэ, — elo Сергей Добриченкэм, — сырнычир зыдапштэмэ нах тэрэз. Машошиныш, уищыгъынхэр щыбгъэгъушынхэ, зыбыгъэфэбэн пльэкишт. Клэухэм къихэзгэхъожымэ шиоигъу, мэзым шууээрэхъагъэм тетэу бэшгорз къэжъугъо. Хъалхэр чыгыг пырэцэ зэхэкъихъагъэхэм ахэтхэу мэхъуш, лэки аш шуухэмийлбэу а бэшчир къызфэжъугъэфед. Джаш фэдэу тхъэпэ чэгъхами блэхэр ачлэсхэу къыхъыш, ашкэ зэпрыжъугъязэх.

Мы шапхъэхэр зэкэ шумыукъохэу жъугъэцакъехэмэ, мэзым уахтэу щыжъугъэжоштыр дахэлээ шыгуу къинэжъишт.

Урысые Федерацием ошхэмэ и Министерствэ и Гээлорышлээ Адыгэ Республика шылэм ипресс-къулыкъу къызэритгъэмкэ, хъалы угъоин лъэхъаныр зырагъэжъагъэм къыщыгъулагъэу нэбгыри 2 гъошагъэр. Хъульфыгъэр бэрэ пэмылхъэ Адыгэ лъыхъон-къэгъэнхъын отрядын хэтхэм къагъотыжъигъ.

Мыекъопэ районым ипоселкэ Тульскэм щыл бзыльфыгъэу 1943-рэ ильэсийм къэхъугъэр зэгъуашэм, чэц-зымафэм мэзым къихэтигъ. Нэбгыри 4 хъурэ лъыхъуаклохэр пчыхъэм сыхъатыр 8-мрагъажи, пчэдыхъям нэс лъыхъуагъэр. Ау нэвшъагъом нюор ежъ-ежъырэе къыхэжъижъигъ.

Хъалхэр къэзүгъоинхэу мэзым зызыгъэхъазырэе пстэуми сакъыныгъэ къызэрэзыхъэгъуагъэштым шыуегуши. «Пчъагъэрэ мэзым тыщылагъ, мы чыпэхэр тэшлэх» шыуулоу чыжъэу шуухэмых! Зыдэшшүүтэн фаяхэр зышшүүмэгъэгъупшэх!

ИШШЫИНЭ Сусан.

Юныгъом и 27-рэ зеклоным идунэе Маф

Дунаир зэрэштыу — зеклоным ишъолъыр

2017-р экологием и Ильэсэу зэрагъэнэфагъэм къыдыхэлъытагъэу АР-м и Лъэпкэ тхыльеджапэ юфхъэбээ зэфэшхъафыбэ щызэхашэ. Ахэм ашыщ мэфэкі тхыль къэгъэлэгъонэу «Весь мир — территория туризма» зыфиорэри. Аш изэгъекүнгэхъазырын тхыльеджапэ иотдел зэфэшхъафхэр хэлэжъагъэх.

Хэткii нафэ тыдэрэ чынальти, хэтрэ цыф лъэпкы къешэкъыгъэ чыюпсым пытэу лъэныкъуабэкээ зэрэхыгъэр ыкын аш икъызэтегъэнэн-ухумэнкэ, цыфым шуагъэ къифихъэу гэфедэгъэнимкэ анаэ лъешэу чыюпсым зэрэтирагъэтырээр.

Мэфэкі тхыль къэгъэлэгъоныр джырэ мафэхэм зеклоным (зеклон-зыплыханым юфыгъом) лъешэу зыкызээриэтыгъэр къигъэштэхъэу, хэти иччюпс байныгъэхэр зыфэдэхэр къыуатэу, къешэкъыгъэ дунэе дахэр цыфым къыухумэу ыкын хэтрэ лъэпкыкы къеклонпэ инэу зэрэштыр къыхэшэу гээпсыгъагъэх.

Зеклон-зыплыханым и Мафэ гъэнэфэгъэн зэрэфаемкэ унашьор заштэгъагъэр 1979-рэ ильэсир ары. Урысыем зеклонымкэ мэфэкыр щылэ зыхъуагъэр 1983-рэ ильэсир къынгэшэжъагъэх.

Мэфэкі тхыль къэгъэлэгъоныр къызэуихыгъэ тхыльеджапэ иеджэпэ зал исектор иофишигъэу Хъышт Саидэ. Пстэуми аш иофтхъабзэм къеклонлагъэхэм анаэ тыраригъэдзагъ къэгъэлэгъоныр лахы 4-у зэрэхэхэтэй:

Джырэ зеклоным ихэхъоныгъэ шалхъэхэр.

Урысыер къызэуутэхы.

Адигеим зеклоныр зэрэшыкъэлъыр.

Къыщытэлхъэ зэрэднунау.

Мэклайхэм атет тхыль пкырапкынэхэм, тхыль-альбомышхохэм, монографиехэм, журналхэм зеклоныр зыфэдэр, къызежъагъэр, цыфым къешэкъыгъэ дунаир мы лъэнкъомкэ къызэрэшхъафэр къащиотыкыгъ. Тызыхэт уахтэм анахъэу зеклоным зызэриушбогъуагъэр, къэралыхъэу Мысыр, Тыркуум, Испанием, Урымын, нэмийкхэм зеклоным яшылэгъэцэвукэ чыпэшхо щиубытэу, мылкуу къеклонпэ ин зэрафэхъуэр Саидэ къыуагъ. Ау анах чыюпс дахэри дэтури бгъэфедэным ыпэу цыф къуаплэу хъуным бизнес-план дэгъу зэришыкъагъэр, мы чыпэхэр щынгъончэу ыкын гуягъилэхэй шыгъэнхэр зэрэапэрэр къыхигъэшыгъ. Къэгъэлэгъоным иапэрэ лахы хэл тхыльхэу «Экономика туризма», «Экология туризма в год экологии», нэмийкхэм анаэ тыраригъэдзагъ. Зеклон юфыгъор къызежъээр, амалэу илэхэр, ахэр гэфедагъэ зэрэхъуэрэр къеклэу къылотагъэх.

«Урысыер къызэуутэхы» зыфиорэм къэралыгъошхом ифедеральне шьольырибл, шьольыр пэпчэ анах чыпэ хъалэмэтэу илэхэр зэрэшыгъэунэфыгъэхэр къыщыгъэлэгъуагъэх. Гүшүэлээ пае: тхыльышио гъэлэгъэлэгъэу «100 самых удивительных мест в России» зыфиорэм Урысыем нах пэблаагъэ уешы, мыш Кавказым иисп унэхэр дэтых. Мы къэгъэлэгъон лахым джырэ Урысыем иччюпс хашыкыгъэ имызакъоу, ижъирэе соборхэр, музей гъэшэгъонхэр, «Дышэ хурдган» («Золотое кольцо») зыфиорэ зыплыхан гъогур хэтих. Джаш фэд, Урысыем ианах (ятлонэрэ) тарихъ къэлэшхоу Санкт-Петербург, Алтай хэкур «Алтай — жемчужина Европы» ылоу щыгъэнэфыкъыгъэх.

Нэмийк шьольырмэ зыкэ ашыщэу Адигеим зеклоным хэпшыкъэ мы ильэс 9 — 10-м зыкызшызэуухы. Аш фэгъэхыгъэу гүшүэлээ къэлэгъэ къышыгъэ тхыльеджапэ краеведениемкэ иотдел иофишигъэу Пэншьор Руслан. Зеклон-зыплыханым юфым Адигеим ылж зыщихъагъэхэр шыклае шлаагъэ, революцием ыпэк, етланэ икыгъэ лъэшэгъум ия 30-рэ ильэсхэм лээзэлээ ыкын зыгъэпсэфыпэлэ псэуальхэхэр щашыхэурагъэжъагъыгъ ахэм яошэгъэштыр агъэнэфэгъагъ. 1935-рэ ильэсийм ехъулээ поселкэу Каменномостскэм турбазэм ишын щаухыгъагъ. «Тридцатка» зыфиорэр дахэу лажъэштэгъ. Я 70 — 80-рэ ильэсхэм зыгъэпсэфыпэхэу «Романтика», «Майдак» зыфиорхэр къызэуухыгъэх. Адигеим етупшигъэу псэольякъэхэр щызэтэргээпсихъэгъагъэх я 90-рэ ильэсхэм якъежайлээ нэс. Ахэмкээ узыгъэгъозэр тхыльхэр, буклетхэр етупшигъэу къыдагъэхэх, Адигеим ишысэ-шьольыр цыфыбэ къызыфыщ мэхъу.

Джырэ мафэхэм зеклоным нах таубытагъэ хэлъэу зыкызэуухы, зекло гъогу гъэшэгъонхэр илэхэ хъугъэ, ахэм адигэ лъэпкь лъячлээ ишэн-хабзэхэр арагъэгъусэжхъээ, мэфэкъыхэр зэхашэх, Адигэ Республиктэр арагъашээ. Зэрэднунаеу зеклоным, зыплыханым чыпэшхо щырэ. Зекло гъогухэм цыф лъяпкь зэфэшхъафхэр зэфащэх, зэрагъашэх, зыдэшшыгъэгъэ гээпсэфыпэ-зыплыханыр хэти ыгуу шыкэ къенжьы.

Чыюпсым идэхэгъэ-къэбэзагъэ цыфхэм япсауныгъэ пшхъапэ фэхъу, агухэми нах заукибэзы.

Гупшисэ-зэфэхысыжъ гъэшэгъонхэр уигъэшхэу, къышыкъыгъэ дунаишхом икъэбэзэгъэ-рэхьат пеин зэрэшмыиэр зэхыуигъашэу мэфэкі къэгъэлэгъоныр гээпсыгъагъэ.

**МАМЫРЫКЬ
Нуриет.**

Іофшапіэм пчеджырыр лъесэу сыкъякю. Урамыбэ къызэпсэчы, къэлэ учреждениехэр, сымэджэшхэр, къэлэ паркыр къызэсэнэ-къых. Гъэцкілжын Йофшінхэр чыпіэ зэфшъяфхэм зэрощыклохэрэр е зэрщаухыгъаххэр ольэгъух. Мыекъуапэ мэкіэ-макіэ зэхъокыныгъехэр зэрэфхъуххэрэр ахэм къагъельгъо.

Репортаж

Мыекъуапэ Зыкъызэблехъу

Шъхъэгуаш къалэм нахь къыпэлагъе зыщыхъуре чыпіэм йофшінхэр щыжъот. Сыдигуар цыфкыуапіэу щит. Пчеджырыр зыфхэм къыщакхъэ-ыки къыщачыхъех, гъемафэрэ зэрэунагъоу зыщагъэпсэфы, жыкъабзэ къыщащэ. Чыпіэр дахэ, чыгышхохэр итых, тетысхьапіххэр ахэм ачлэг члэтих. Апэрэ лъесгъогоу ашигъахэм зыгъэпсэфыпіэ чыпіэм уреша-лэ. Гъогушхэм яшыгъук. Зым псоольапхъехэр къещех, адрезхэм пшахъор зэрэгзэзаф, плиткэхэр зыгъэттылыре калэм ышыхъех къылэтырэп, сурэт зэрэтхырэри къылэгъурэп. Шъхъэгъоу юшьо зыфхэм зыщагъэпсэфынм тегъэпсихъягъеу ашигъашыгъаф, бэшлэгъэ. Мыгъэ йофшінхэр рагъягъаф, бжыхъэм ыкіэ нэс ахэр къаухынхэу мэгүгъех.

Йофшапіэу «Дорстроим» иофшінхэр ары зыгъэпсэфыпіэ чыпіэр зэтезыгъэпсихъехэрэр.

Ахэм ялаштуу Григорий Форманян проектэу къыштагъэм тыйзэдеплты. Аш зыгъэпсэфыпіэр зыфэдэх хъущыр иольягъо. Чыгдэклэгээ гъогу шъумамбьюо азүзэнкы, чыгу шъхъашор щызэрагъэзэфэ. Яшыкілгээ псоольапхъехэр тыйдэкли щызэтельтих. Къэлэдэс нэбгырэ заулэ чыг члэгым члэсэу йофшінхэр зэрэреклокынхэрэм лъеплэх, мыш къыщыпкүхъанэу, зыщыгъэпсэфынэу зэрэхъущым щэгушукъях.

Урамэу Лесноим зыгъэпсэфыпіэм къаклоххэрэм ямашинэхэр зыщагъеуцущ чыпіэу щашыщыр зыдэштилр тигүшілгэу къытегъэлэгъу. Аш лъес-рэрикло гъогури пэблагъ. Мафф къэс нэбгыриш-пшы фэдизимэ псыушшо гъунэм йофшін зэфшъяфхэр щагъэцаклэх.

Квартал заулакіэ къэлэ сымэджэшхэм къыкъеси. Урамэу Кубанскэм ылтэненкъокі илэ къыдэхъяльр къэпшілжыщтэп. Машинэхэр үгъэзыхъагъехэу зыдэштиштигээ чыпіэм джэл лъесгъогоу асфальт шуцабзэклэ пкагъэр фашыгъ. Лъесгъогум ыгъүххэм къэгъэгээ гэгэтыснэхэр аашашытых, ятэу зыхагъэттысхъащхэр къащи, къыщыратэгъуяа.

Сымэджэшхэм ишагу сыйкырдэхъэ. Аш исэмэгубъукі илэгээ чыгу нэкіир аукъэбзи, зэрэгзээфэжыгъеу мээз заулэрэ щытагъ. Джэ аш машинэ къеуцупіэ щагъэпсэг, краскэ фыжыбзэклэ ар зэтеутагъе, машинэхэр гупсэфэу, зымы пэриохуу фэмыхъуххэу щытых.

Къылорэр шыыгъке. Лъесгъогуиту ятеплэекэ хъураеххуу раххуухъэяах. Апэрэр плиткэклэ азкілгэяах, ятлонэрэри мэфэ заулакіэ къауухыщ. Ахэм къаудагъау лъесгъогу шъумамбьюо азүзэнкы, чыгу шъхъашор щызэрагъэзэфэ. Яшыкілгээ псоольапхъехэр тыйдэкли щызэтельтих. Къэлэдэс нэбгырэ заулэ чыг члэгым члэсэу йофшінхэр зэрэреклокынхэрэм лъеплэх, мыш къыщыпкүхъанэу, зыщыгъэпсэфынэу зэрэхъущым щэгушукъях.

Урамэу Лесноим зыгъэпсэфыпіэм къаклоххэрэм ямашинэхэр зыщагъеуцущ чыпіэу щашыщыр зыдэштилр тигүшілгэу къытегъэлэгъу. Аш лъес-рэрикло гъогури пэблагъ. Мафф къэс нэбгыриш-пшы фэдизимэ псыушшо гъунэм йофшін зэфшъяфхэр щагъэцаклэх.

Квартал заулакіэ къэлэ сымэджэшхэм къыкъеси. Урамэу Кубанскэм ылтэненкъокі илэ къыдэхъяльр къэпшілжыщтэп. Машинэхэр үгъэзыхъагъехэу зыдэштиштигээ чыпіэм джэл лъесгъогоу асфальт шуцабзэклэ пкагъэр фашыгъ. Лъесгъогум ыгъүххэм къэгъэгээ гэгэтыснэхэр аашашытых, ятэу зыхагъэттысхъащхэр къащи, къыщыратэгъуяа.

Сымэджэшхэм ишагу сыйкырдэхъэ. Аш исэмэгубъукі илэгээ чыгу нэкіир аукъэбзи, зэрэгзээфэжыгъеу мээз заулэрэ щытагъ. Джэ аш машинэ къеуцупіэ щагъэпсэг, краскэ фыжыбзэклэ ар зэтеутагъе, машинэхэр гупсэфэу, зымы пэриохуу фэмыхъуххэу щытых.

Цыфхэр зычэтишт гъэлгъэр хъазыр. Къэнэжыгъэр ыгъу-хэр къашыхъажынэу ары.

Клалэу йоф зышхээрэм ягу-пэу йофшінхэр зэрэкілхэ-рэ къитфалуатэ.

— Парк дэхъагъум дэжь джыдээпсээрэ къеуцупіхэм афэдэхэр бгүйтгүүмки ашытшыгаххэх. Мыри неущ нэс къэтухыщт.

Маршруткэхэр, автобусхэр, троллейбусхэр етгүүтигъэу къылэхъэх, цыфхэр ыащых. Ахэр зэкэ, ыпекіэ зэрэштыг-гъэм фэдэу, пэриохуу зэфэхъажхэрэп, къэуцупіэр хъуа-пшыа хъугъэ. Мыш изакъон, къалэм ичыпіэ зэфшъяфхэм транспортр къыз-щыуцущ чыпіэр кіэу ашы.

Зы кварталкіэ йофшапіэри къэблэгъагъ. Гъэцкіл-гъэдэхэн йофшінхэр республикэм икъэлэ шъхъаэ зэрэштыгъэжыгъэхэм уегъэрэз. Бюджет зэфшъяфхэм къаахыгъэу къалэм изтегъэпсихъан тызыхэт ильэсэм сомэ миллио-ни 100-м ехуу тырагъэкодэшт, паркым игъэдэхэн миллио-ни 3,5-рэ пэлгээхъащт, имыку-мэ, къэлэ администрациер джыри къадеэшт.

Бэшлагъэ цыфхэр зэхъокы-ныгъэхэм зяжэхэрэр. Тикъали, тигъашы нахышу хъунхэм тыщыгүүшт.

ШЬАУКЬО Аслынгуаш.

Чылэгъо шагъо щтыгъ

Хэти кызыщыхъугъэу, ицыкыгъор зыши-кыагъэм нахь чылэшхо, дахэ, ицыфхэм анахь шагъо щымы-Ізу кышшошызэ кылырко.

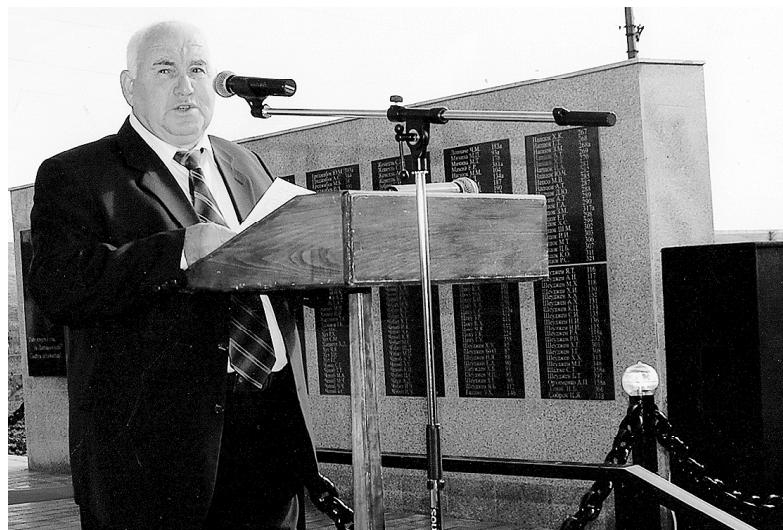
Мары сэсицыкыгъом Джэджехъаблэ нэмыкы спъэгъугъа-тъэп, ары паклош, кюджэшхъэ цыпэм тынэситыгъэп. Хьалашхъэм тыйдыштыгъ, тыщиджэгүштыгъ, псыхъом тыкъо-щтыгъ, мээм тыздащэштыгъ. Джирэ фэдэу машинэхэр, телефонхэр, радиор, телевизорыр шылагъээп. Тинахъыжхэм тхыдэжъэу пчыхъэр кытфалутэхэрэм тыхъэжъэу тядэ-ууштыгъ.

Апэ Краснодар сзыыдащэм зэоуж лъэхъаныгъ. Гъэблэшхом ыужыгъэн фое, тыльэсигъ. «Мыщ чыгуджкэ еджэх», «Мыщ Лахъыкъуай», «Мыщ Лъэустэнхъабл», «Дворянское гнездо» *palo* — джаущтэу къалозэ тазэрблэкъыгъагъэр сцыгъупшэштэп. А ногум нэ-уужым срыкъюжыгъэп. Ащ ыуж мыжъо гъогумкэ Краснодар бэрэ тыкъо, Лахъыкъуае тебгъукъо кыххэкъыгъ. Ау сшоинищтыгъэп, чылэгъо цыкъу горэу слытештыгъ.

Сэ сичилэу Джэджехъаблэ нахь ини, нахь цыкъу зэрэ-щылэр, Лахъыкъуае ащ фэ-диту зэрэхъурэр кызыщыгу-рыуагъэр Тэхъутэмкъуае рай-он гупчэр ахыжъи, ащ иоф шысшэнэу зэхъур ары. Ицыф шыгъуаби нэуасэ кысфэхъугъ, тизэдэлажъэу кыххэ-къыгъ...

Нафэу зэрэштымкэ, йэры-шыхъир ашы зэхъум, Лахъыкъуае иунэгъо 396-рэ къагъэкохи Адыгэкаалэ къекъожыгъэх. Ащ кьеушыхъаты нэбгы-ре миниту йэпэ-цыпэ зыдес-сыгъэ адигэ чылэшху ар зэ-рэштыгъэр. Инаагъе имызакъо, къэлэшхоми пэблэгъа-тъэх, ицыфхэри щылэнэгъэр зыщыхъжотын пэчихъэху, къо-гъум къосыгъэхам анахь сэ-наущыгъэх. Сыд фэдэ иоф ти-къэралыгъошо къыщырахъя-жъагъами, апэ итыгъэхам ашы-щыгъэх. Колхоз щылакъэм икэ-щэклиагъэх, заор кызэжъэм къуаджэм иклалхэу ащ има-шло пэхъэлажъэхам ашыщэу нэ-бгыри 105-мэ къагъэзэжъы-гъэп. Ахэм ацэ-альэкъуацэ-хэр Лахъыкъуае зыдэшысы-гъэ чыпъэм ашыфагъеуцугъэ-саугъэтэй тетхагъэх.

А зынахь жъалымыгъэ къэ-мыхъугъэ заом пыхъужуныгъэ щызезыхъэхээ хэкъодагъэхэм, псауу кыххэкъыжыгъэхэм, мэ-къу-мэшыр зыпкэ изыгъеуцо-жыгъэхэм, зэо кыбым щы-ла-гъэхэм ягъогу лызыгъэхко-тагъэху, Лахъыкъуае ищыхъу-яягъэхэу, непи а щыт-хъур зыдэтихъэрэр шээ пчагъэ-мэхъух. Ахэм дэгъоу ягугу къащашы «Говорящие волны» зыфиоу йашынэ Сэфэрбай-

рэ Владимир Чирков кыда-гъэхэгъэ тхыльым.

Тэ Лахъыкъуае ицыф шы-хъэм зэкъэм талыкагъэп. А зигугуу къэтшыгъэ тхыльым зэритымкэ, ахэр бэлахын-гъэх, якуаджэ, яллакъо, ядигэ лъэпкэ ящыху арагъэуагъ, дэгъоу фэлэжъагъэх, апс эмы-блэжъэу фэзэуагъэх, афэл-е-кыщтыр ашлээ щэлэфхэхкэ псэугъэх, адыгагъэ зэрхъэ-з щыгъэх.

Сэ ситхыгъэ зыфэгъэхы-гъэр джа ыпшыэкъэ зигугуу къэсшыгъэ цыф шыгъоху щымынэхъэм ялъагъо лызыгъэхуатэхэу, дэгъоу, дахэу псэухуу, лажъэхуу сэ шыхъэ-кэ гүшүэгъу сзыфэхъуухуу, сзызукъэхэрэр ары. Ахри бэ мэхъух. Сылэрэп мы цылэм «Народнэ академи» зыфаро-рэм фэдэ горэ цыфыгъэ-адыгагъэм, ахэхъэ-зеклокъ-псэукъэм, йэдэб ахэлъынм ашыфагъасэху дэмитыгъэмэ. Ренэу цыфмэ сахэтэзэ къэс-хъыш, сапэ кыифагъэп адигэ-гъэ-цыфыгъэ дахэ, йэдэб хэ-мийльэу, мыхъунэу зекъуагъэу мы чылэм щыщ игугу ари-гэшыгъэу.

Лахъыкъуаекъ апэ нэуасэ сферхъуагъэр Ерэджехъэ-къо Шыхъам. 1962-рэ ильэс-хэм Пэнэжъыкъо сельпом кэлэ дэдэу итхамэтагъ. Иштыху аригъалозэ пээжэ ынэтлабэхэр зерихъагъ, Адыгэкаалэ ицыф гъэшүагъ. Хъатэйу Налбай зытэшэм, Краснодар щылажъ-щтыгъ, цыфыши, гүлэгъу хэль, ныбджэгъушу. Зигъэниырэп, кынфэсакъыщ. Непэ Адыгэ-каалэ имэр.

Ерэджехъэ-къо Адам тхылль псау зыфатхъэрэм афэд. Лэ-шэгъу щанэм ехъурэ Тэуцожь районынрэ Адыгэкаалэрэ гъэ-сэнэгъэмкэ ягъэлорышлап-эхэм япэшагъ. Түми цыф гъэшүагъ, Адыгэ Республиком-рэ Пшызэ шылтыррэ гъэсэн-гъэмкэ язаслучженэ иофши. Хъатикъо Мэджыдэ сзыз-псэущтыгъэ поселкэу Красно-октябрьскэм дэт мээ хъыз-мэшлап-эм ишащуу кызагъэ-къогъагъэр 1978-рэ ильэс-хэм адэжэ. Ащ кыншагъэ-жъагъэу тыйзэгъуупшэрэп. Мэ-къумэш щынэгъэхэмкэ кан-дидат, УФ-м мээ хъызмэт про-мышленностымкэ изаслучженэ

иофши, иштыхуу зэралорэм сырэгушо.

Икласэп ыцэ къеплонкэ ти-иофшигъо, «Адыгэ макъэм» пшыэдэкъиж зыхырэ исек-ретарэр, Адыгэ Республикэм изаслучженэ журналистэу, ти-тхыгъэхэрэ зэкъэ зыфэдгъэхъу, тыйзгъэрэзэу, йэдэбшино зы-хэлъэу Жаклэмкъо (Тэшъу) Аминэт. Ащ идахэ зымыон иофшигъуухами, еоплэнэу ху-гъэхами ахэтэп.

Абыдэ Хысэ зымышэре Тэ-мэр Кавказымкэ културэм иофишигъэхэм къахэкъынэп. Адыгэхэр зыщицсэхуэрэ йэкъыб къэралхами ащ иштыхуу анэ-сыгъ. Спортымкэ Хъатэйу Ада-мэрэ Хъаклэгъогъу Казбекрэ ягъэхъагъэрэ зэкъэм ашлэ, аргашоху, бэрэ талокъаш, уязэшынэу щытэп, цыфышиху.

Лыгэпэ Ибрахиммэ Шы-тхъэлэ районымкэ «Бел-Агр», Тэуцожь районымкэ «Синди-ка-Агр» зыфалохэрэ фирмэхэр ашызэхищагъэх. Нэбгы-ришье пчагъэмэ дэгъоу иоф аргаша-шэ, гъэхэгъэшшухэри ешыху. Бэ джыри зигугуу къэт-шынэу, Лахъыкъуае юцэ-дахэкэ рязыгъалоу тшэхэрэр, дэгэлэхъэрэй. Ахэм ашыщ джы нахь ижэктотыгъэу нэуасэ шуузфэтшыщтыр.

Ар Кынныбэ Шыхъам

Шыхъам 1938-рэ ильэс-хэм Лахъыкъуае кызыщыхъу. Ятэу Чэхъу почтэм иофишигъэхъ, янэу Унае колхозым щыла-жъэштыгъ. Гурьт еджаплэр кын-зеехуум, дзэм кулыкъур иль-э-ши щышихъыгъ. Ащ кын-зеехуум, камвольнэ-суконнэ комбинатын (Краснодар) иофши щыригъэхъагъ. Ащ икомсомольскэ организаци-шко ишхъафит секретарэу ильэсипшым ехъурэ щытэп. Ащ дахлоу Мыекъопэ кэлэ-е-гэдже институтын 1968-рэ ильэс-хэм чахъи, заочнэу ще-дээжээ, Адыгэкаалэрэ ащ кын-зеехуум, гъэхэгъэхъагъэе еджаплэр пчагъ-хъэрэ зыщырагъаджэхэрэм иофши щыригъэхъагъ.

Ашыгъум мафэрэ зыще-дэхэрэ еджаплэр поселкэм (ары апэ ащ зэрэдже-щыгъэх-хэр) дэтигъэп, — elo Шыхъам. Гусэрыкъор еджаплэм икы-

зэуухын дэлажъэштыгъ. Тэ нэ-бгыришье фэдизэу едгэдже-щыгъэхэр заом ильэхъан емы-дэжэшьоу къэнэгъагъэхэр арх.

1977-рэ ильэс-хэм поселкэр къалэ зашыжыым, сэ гъес-нэгъэмкэ отделым пащ си-фашигъагъ, — икъэлэхэнхэр лъэгъэхъуа-тэх Шыхъам. — А лъэхъаным къэдгэгъуунэштыгъэхъ Пчыхъалыкъуай, Хъал-эхъуай, Псэкъупси, Крас-ненскэм, Казазовми, Псыфа-бэми (санаториуе «Звездоч-кэр») адэтигъэ еджаплэр. Етланэ 1993-рэ ильэс-хэм къал-лэмэ районынрэ зызехъа-хъяжъхэм, районым гъесэн-гъэмкэ ипащу Ерэджехъэ-къо Адам агъенафи, а иофшилэхэрэм специалист шыхъалэу сэ иофши.

Кынныбэ Шыхъам заом иве-теран нэбгыре 49-рэ зыхырэ извес-тограмм и Совет итхаматэу, къалэм щагъэлэхъэрэ, шыхъэ-клафэ зыфаши-хъэрэм ахалытээ зыхыгъыгъ. Плээхъогъо къэлэ Советым идепутатэу хадзыгъ, щэгъогъо ащ иисполком хэтыгъ. Ильэс 42-рэ егъэдже-пчуныгъэм хъал-лэхэрэ фэлэжъагъэу пенсием клохъыгъ. «Иофшилэнэм ивете-ран» зыфиорэ щытхууцээр, нэмыкы медальхэр, Адыгэ Республиком и Парламент, нэ-мийкхэм къыфагъэшшошэ-щытхуу зыхыгъэе ил. Зэкъэмэ анахь тынышхуу Кынныбэ Шыхъам иэр цыфхэм лытэн-гъэхъоу, шыхъэ-къэфэнгъэу кыфаши-рээр, урамым къыз-щитехъэрэм сэлам къиримы-хэу зы нэбгыре зэрэмбигъу-къорэр, ригъэджа-хъэм, зыдэ-лэжъагъэхъэм, иныбджэгъуухэм зэрэшыгъуупшэрэр ары.

— Егъашэм цыф ыгу хэз-гъэхъыгъэп, — elo Шыхъам, — сферэхъыщтымкэ хэти си-деягъ. Сыд фэдэ иофки кын-сэоллагъэми, амалэу си-эл-ельтигъэу, сишүагъэ езгэ-кыгъ. Сфемылэхъын зыхыкъи гуригъэ-агъ, зэгэцагъэп. Хъар-рам си-эл, си-гүнэгъуухэр скъо-шым фэдэх, сафраз.

Шыхъам Адыгэ Республикэм и Лыгэхъэ дэжэх нахыжъхэм я Советэу щызехъа-гъэм хэт, ипшээрилхэр егъэцакъэх. Лахъыкъуае зыдэшысигъэ зы-плиэм саугээ щагъэуцун зэхъум, кэлэшакъо фэхъуугъэ Хъут Азбек кыгъу, джы ар щыл-э-дэхъэпш, зэкъэ зыпшэ дэ-кырэр ежъы.

Зы лъэхъан зыдэлжъагъэхъу, егъэдже-пчуныгъэм Тхэм кын-фигъэхъуагъэхъу Гъыш-хэу Айдэмэрэ, Хъильм, Хъу-нэго Сэфэр, Гусэрыкъо Тэу-цожь, Шэртэнэ Хъазэрэ, нэ-мийкхэри щыгъуупшэрэм, шу-къэ ыгу къэлэхъях.

— Непи сзызшырэп, — elo Шыхъам, — бжээмэте заули си. Мы клеткэу пыльагъэм бзьюу къэбайхэрэр щысэгъя-шхэх. Чыгхэхэти щыкъуи си, щагу хэтэми хэтэрикъхэр кын-зеехъыгъых, ныбджэгъуухэм са-хъэхъ...

«Адыгэ макъэм» семиджэу хурэрэ. Егъашэм ар тиунэгъээз. Республиком щыхъуи, щыши, йэкъыб къэралыгъохэм ашыкъэбари таше-гъэхъуазэ. «Адыгэ макъэр» нахь дэгъу зэрэхъурем сегэгшүү. Ана-хъэуу сзыгъатхъэуу сизаджэх-хэрэр тицыфхэм, тикуаджэхэм афэгъэхъыгъэу къижкугъа-хъэхъэрэ ары.

Инагъуи дахэ

Ишхъэгъусэу Минсурэ Оч-пшикъе-къо Делэхъомэ япхуу. Апэ

зитэшшэм, бэ тыхъэжъэу кын-зэфэштэгъэр. А чылэм пар-торгэу сзызищэ-лэм ышыхъэм адэжэ тихъэштыгъ. Минсурэ 1964-рэ ильэс-хэм Мыекъопэ кэлэгъэхъэдже институтын физ-мат кын-зыхъу. Ильэс 48-рэ исэнхъэт рылэжъагъ. Минсурэ апшээрэ катэгорие ил, кэлэ-е-гэдже-методистэу, кэлэ-е-гэдже шыхъалэу кын-зыхъу. РСФСР-м народнэ гъесэн-гъэмкэ иотличник.

Кынныбэ зэшхъэгъусэхэм лъфыгъиту зэдагъотыгъ, дэ-твоу, дахэу зэдаплугъэх. Япшаш-шэу Аидэ Краснодар дэт политехническэ институтын кын-зыхъу, Мыекъопэ йашу-йашу фабрикэм ильэс-хыбэрэ иофшишагъ, непэ Мыекъопэ политехническэ колледжым щы-рэгъаджэх. Унагъо ихъагъ, пшьашшытту ил. Фаридэ гурьт еджаплэр дышээ бгэхэлхъэ-къэ, аш ыуж Москва нефти-мэ газынрэ яинститут диплом плъжжыкъэ кын-зыхъигъэхэу къэлэхшом щэлажъэ. Аш ышылхуу Нэфсэт АКУ-м экономикэмкэ ифакультет дэгъу дэдэу кын-зыхъигъэу исэнхъяткэ лажъэ-ээ аспирантурэми Ѣеджэ.

Зигугъу къэтшырэ зэшхъэгъусэхэм яклалэ Руслан Пшызэ къэралыгъо университэтим иэкономическэ ыкчи юридическэ факультэтхэр кын-зыхъигъэх, Мыекъуапэ иофшишэ, федеральнэ казначайствэм республикэмкэ и Гъэлорышлапэ ипащ. Адыгэ Республикэм изаслучженэ эко-номист, экономикэм шэнгэхэмкэ кандидат.

Ипшашшэу Бэлэ Пшызэ къэралыгъо аграрнэ университе-тэр диплом плъжжыкъэ кын-зыхъигъ, аспирантурэми Ѣеджэ.

Ишьаохэу Тимуррэ Адамэрэ гурьт еджаплэр Мыекъуапэ кын-зыхъуагъыгъ, Пшызэ къэралыгъо университэтим Ѣеджэ.

Шыхъам Кын-зыхъуагъыгъ

Хъатэгъу Налбай, Адыгэкаалэ имэр:

ЛъЭПКЬ ШЭЖЬЫМРЭ ТИЗЭҮҮКІЭГҮХЭМРЭ

Адыгабзэм шэн-хабзэр игъус

Дунэе Адыгэ Хасэм и Хэсашхъэ изичэзыу зэхэсигъоу джырэблагъэ Налщык щыкIуагъэм лъЭПКЬ Йофхэр къышаIэтгъэх. Адыгабзэм изэгъешIэн, игъэфедэн анахъэу тызыгъэгумэкIыхэрэм ашыщых. Ахэр къидэтлъйтэхи, Тыркуем, Германием, Сирием къарыкIыгъэх эдигэхэм гушыIэгъу тафэхьугъ.

**БЫРС РэдаIи,
Тыркуем ишпсэу,
бизнесым пиль,
Дунэе Адыгэ Хасэм
и президент игуад.**

— Адыгэу тыпсэуным фэштыйбээ, шэн-хабзэхэр къызэртүүхүмэштхэм тегупшияа, хэкыиIэхэр къетэгъотих, — къелуатэ Бырс РэдаIи. — ТиньбжыкIэхэр тинэплъэгүүтих. Къайсыр дэсхэу ильэсий 8 — 17 зынбжыхэр еджаплээм чэсхэу яшлэнгээ хагъахь. Дюздже, Самсун, нэмькIхэм адыгабзэр еджаплээм ашаку.

— Арэу щытми, адыгабзэр зышIэрэ ныбжыкIэу Тыркуем къикIыхэрэм япчьягъэ мэклэд.

— Къуаджэм дэс ныбжыкIэм адыгабзэр къигурэло, рэгүштэй. Къалэм щыпсэурэм адыгабзэм изэгъешIэн къехыльэкы.

— Сэ зэрэсшIэрэмкIэ, ныбжыкIэхэр къуджэм дэкIыжых, бзэр ашгэгүүшжэй.

— Чылэм йофшIэн щагъотирэп, ашт къыхэкIэу яцыкIу гъом къыщегъэжагъэу къалэм зэрэштэсэущтхэм егупшияа, амалхэри къагъотих.

— Адыгэ лъЭПКЬ итэкъухагъэу дунаим зэрэштэсэурэм укыпкыы-

рыкIмэ, зэлтыIэсыкIэ амалхэм ягъэпытэн сида къепIуалIэ пшлонгъор?

— Кавказ заор зэраухыгъэм фэгъэхыгъэ шлэж зэхахьем тышызэлокIэ, лъЭПКЬ итумкIыгъохэр ашт къышаIуатэх. Ау тапэкIэ тылыкыкотэным фэшт тищыкIэгээ амалхэм икью талтыIэсырэп. Фестивальхэр, лъЭПКЬ зэхахьэхэр нахьыбэрэ Тыркуем щыдгъэкоштых. Тызэхахьэм, нэйласэ тиэфэхь, къултурам, экономикэм яхылIэгээ Йофхэр лытгэгъэкIуатэх. Анахъэу къихэзгъэшьэрэ тиньбжыкIэхэр зэлтыIкохэ зэрашоигъор ары. Тыркуем къикIыхэрэ адыгэхэр Урысаем щеджэх, сэнхэхьатэу къыхахыгъэм елтыгъэу тиэзхынгэхэр нахьышу зэрашытхэм пыльых.

— Тыркуем щылэжьэрэ Кавказ Ассоциациихэм я

Федерация (КАФФЕД) ипащэ игуадзэу ушыт. Зэхэшэн Йофхэм уапыллыэу зэ къытэпIогъагъ. Сыда анахъэу къыбдэхъурэр?

— Дунэе Адыгэ Хасэм (ДАХ) и Хэсашхъэ изэуулыкIэ Налщык мы мафхэм щыкIорэм зэлтыIэсыкIэ амалхэр нахьышу шыгъэнхэм тышытегушигъэ. ДАХ-м ипрезидентэу Сэхэркэо Хыаути, зэхэшкэо купым хэтхэм сафэрэз. ТызэлтыIоным фэшт йопыIэгъу къытфэхь, тэри Йофхэм къещакло тафэхь. Едже зышлонгъохэ ныбжыкIэхэр, культурэм пышаgъэхэр Урысаем къедгъэкIонхэ тимурад. Адыгабзэм изэгъешIэн тапэкIи тыпльышт.

— АдыгабзэкIэ дэгъоу огушыIэ. Хэта озыгъэшагъэр?

— Адыгабзэр унагьом къышэжье. Къуаджэм дэсийм бзэр зэригэшIенныкIэ амалеу илэр нахьыб. Къызэрэслуагъэу, зэлтыIэсыкIэ амалхэр нахьышу тымыгъэфедэхэ хъущтэл.

Европэм тыщаши

ДЫШЬЭКИ Эртан, Германием къикIыгъ, Европэм ит Адыгэ хасэхэм яфедерацие ипаши, ныдэлтэйфыбзэр ешI, игъэфедэ. ЙикIу ишпсэу Налицык къекIуагъ.

Узэхэмыхъэу, уигупшияа, къызэфемыуатэхэу сидэуштэу нэуасэ узэфэхьуштэ?

— Бзэу зэрэшыгушыIэхэр къытэпIуагъэп.

— АдыгабзэкIэ фестивалым тышыгушыIэнэр шэнышу тфэхьугъ. Мыекуюапэ къикIыгъэ Лымыщэкъо Рэмэзан Адыгэ Хасэм итхамат. Ашт ДАХ-м изэхахьэ къышиуагъэм десэгъаштэ. Къэралыгъо зэфэшьхафхэм тарысми, тиадыгабзээ тиэтигъуагъыIэн тълхээр зэдгэгъотынхэмкIэ амалхэр тиIэх. Германием е Францием тышызэуулыгъа тиадыгабзээкIэ тызэдэгүүшIэн тымыльэкыштэ, адыгэ хабзэм икупки тылтыIэссызэ сидэуштэу тиупшияа, къызэфэтIотштэх?

— Эртан, ансамблэу зэхэшьущагъэм укытегушиIэнэу тьюльэIу.

— Тыкызышыгътхъяа зыгорхэм къащыхъунуу сирафа. Германием къелэцIыкIу ансамблэу «Гүнэр» щызэхэтшагъ. Цэу фетыусыгъэм тимурадхэр къытэуатэхэу сэлъытэ.

— Фестивальхэм мыльку макIэп апIуахъэр. Хэта ИшыIэгъу къышууфхъурэр?

— ЛъэкI зиIэхэр къыхэтэгъэлжье. Хабзэр сидигъуу ИшыIэгъу къытфэхь.

— Германием къикIыгъэ ныбжыкIэхэр дунэ фестиваль-зэнэкIоу «Адыгейим ижью-гъожыхэм» ахэлэжагъэх. Джэнчатэмэ яшыашь эпэрэ ЧыпIэр къыдэзыхыгъэм ашыц.

— Сэнаушигъэ зыхэль ныбжыкIэхэр, адыгэхэм яшэнхабзэхэр къащухумэгъэнхэм ахэлажьхэрээр тинэплъэгъуитих, тапэкIи тишуагъэ ядгээшт.

Орэдым бзэр уегъашIэ

Сирием и Адыгэ ХасэилыкIоу СТИАШЬУ Баря бэшиIагъэу тинэIуас. Адыгэ бзылтэйфыгъэм лъЭПКЬ шIэжьылтэйфыгъэм лагъэу къытфIомтагъэр макIэн.

— Адыгабзэр нахьышуу зэдгэшIенным фэшт тилтэлэкь орэдхэм мэхъэнэ ин ятэти, — къытиуагъ Стиашуу Баря.

— Ансамблэ цэрийоу «Исламыер», тильэлэкь орэдхэр зыгъэжьынчыхэрэ артистхэр нахьышу зэхэхьинхэу тифай. Ным ехылIэгъэ гупшияа, шуулэгъу къабзэр, лъЭПКЬ шIэжьыр уиньдэльфыбзэкIэ къаплохэ зыхыкIэ, уигупшияа цыфхэм нахьышуу альюогъээс. Орэдым едэлхээзэ ныбжыкIэхэм бзэр нахь дэгъоу зэрагъаш.

Сирием зэо-банэу щыкIоэр, Израиль ис адыгэхэм яхылIагъэу Кфар-Камэ ишашу Нэпсэу Зэчэрье къытфIомтагъэр, нэмькI къэбархэр къыхэтыутыщты.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтхэм артыхэр: Бырс РэдаIи, ДышьЭКИ Эртан; Стиашуу Баря ДАХ-м изэхахьэ хэлажь.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет 2014-рэ ильэсүм мэлыльфэгъум и 18-м ышыгъэ унашьоу N 94-р зытетэу «Адыгэ Республиком гъесэнгъэмкээ иорганизацехэм, муниципальнэ къелэцыкы ыгыпшэхэм сабыйхэр зэращаагъхэрэм пae ны-тихэм гуртыымкээ пкэу атырэр зыфэдизим «хыыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэним фэгъэхыгъ

Федеральнэ законэу «Гъесэнгъэ Урысые Федерацием зэрэщаагъэхэтийрэм «хыыллагъ» зыфиорэм ия 65-рэ статья ия 5-рэ Iахь, Адыгэ Республиком и Законэу «Гъесэнгъэ Адыгэ Республиком зэрэщаагъэхэтийрэм «хыыллагъ» зыфиорэм ия 2-рэ статья ия 2-рэ Iахь ия 14-рэ пункт адиштэу Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет **унашьо ешы:**

1. Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет 2014-рэ ильэсүм мэлыльфэгъум и 18-м ышыгъэ унашьоу N 94-р зытетэу «Адыгэ Республиком гъесэнгъэмкээ иорганизацехэм, муниципальнэ къелэцыкы ыгыпшэхэм сабыйхэр зэращаагъхэрэм пae ны-тихэм гуртыымкээ пкэу атырэр зыфэдизим «хыыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республиком ихэбзэгъэуцугъэ зэхэгъэхъягъхэр, 2014, N 4; 2015, N 1, 10; 2016, N 8) мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

1) я 2-рэ пунктым хэт пчагъяеу «1039-р» пчагъяеу «1058-кэ» зэблэхъуцугъэнэу;

2) унашьом игуадзэ ия 3-рэ пункт хэт гущыяеу «апеллягъахъэ» зыфиорэм ыуж гущыяеу «мыхэм» зыфиорэр хэгъэхъогъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъяеу мы унашьом куячэ илэ мэхъу, 2017-рэ ильэсүм Іоныгъом и 1-м къыщегъэжъагъяеу правэм ыльэныкъокэ азыфагу иль хуугъэ зэфыщытыкъэхэм алъээсэ.

**Адыгэ Республиком и Премьер-министрэ
ипшъэрэльхэр зыгъэцакъеу
Наталья ШИРОКОВА**

къ. Мыекъуапэ,
Іоныгъом и 18, 2017-рэ ильэс
N 161

Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет 2017-рэ ильэсүм мэзаем и 22-м ышыгъэ унашьоу N 30-р зытетэу «2017-рэ ильэсүм унэ-коммуналнэ фэло-фашшэхэм ауасэкээ республике шапхъэхэм яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэним фэгъэхыгъ

Урысые Федерацием псэупшэхэмкээ и Кодекс ия 159-рэ статья, Урысые Федерацием и Правительствэ 2005-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 14-м ышыгъэ унашьоу N 761-р зытетэу «Унапкэмрэ коммуналнэ фэло-фашшэхэмрэ апае субсидиехэр алэклэгъэхъэгъэнхэм «хыыллагъ» зыфиорэм адиштэу Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет **унашьо ешы:**

1. Адыгэ Республиком иминистрэхэм я Кабинет 2017-рэ ильэсүм мэзаем и 22-м ышыгъэ унашьоу N 30-р зытетэу «2017-рэ ильэсүм унэ-коммуналнэ фэло-фашшэхэм ауасэкээ республике шапхъэхэм яхыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республиком ихэбзэгъэуцугъэ зэхэгъэхъягъхэр, 2017, N 2) игуадзэу N 4-м зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу, муниципальнэ образованиехээ «Заревскэ къоджэ псэупшэхэм» «Хъатыгъужыкье къоджэ псэупшэхэм» афэгъэхыгъэ пчагъяеу «840,26-р» «1731,67-кэ», «593,64-р» «1182,66-кэ», «518,82-р» «1038,89-кэ», «477,72-р» «947,39-кэ», «439,76-р» «821,85-кэ» зэблэхъуцугъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ нэүж мэфи 10 зытешкээ мэхъу мы унашьом куячэ илэ мэхъу, 2017-рэ ильэсүм щилэ мазэм и 1-м къыщегъэжъагъяеу правэм ыльэныкъокэ азыфагу иль хуугъэ зэфыщытыкъэхэм алъээсэ.

**Адыгэ Республиком и Премьер-министрэ
ипшъэрэльхэр зыгъэцакъеу
Наталья ШИРОКОВА**

къ. Мыекъуапэ,
Іоныгъом и 18, 2017-рэ ильэс
N 165

Адыгэ Республиком уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкээ и Гъэлорышлапэ иунашъу

Адыгэ Республиком уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкээ и Гъэлорышлапэ 2016-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 19-м ышыгъэ унашьоу N 178-р зытетэу «2017-рэ ильэсүмкээ МУП-у «Унэ-коммуналнэ хъызмэтым» пае унэхэм ягъэллынкээ, псы фабэмкээ тарифхэр гъэнэфэгъэнхэм «хыыллагъ» зыфиорэм куячэ имылэжъяеу льтэтгъэним фэгъэхыгъ

МУП-у «Унэ-коммуналнэ хъызмэтым» фабэм илэклэгъэхъэнкээ производственнэ тохирор зэрээзэримыхъяжхэрэм ехыгъяеу, 2010-рэ ильэсүм бэдээгүм и 27-м аштэгъэ Федэральнэ законэу N 190-р зытетэу «Фабэр алэклэгъэхъэгъэним «хыыллагъ» зыфиорэр лэу-бытылэ къызыфэшшызэ **унашьо сэшы:**

1. Адыгэ Республиком уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкээ и Гъэлорышлапэ 2016-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 19-м ышыгъэ унашьоу N 178-р зытетэу «2017-рэ ильэсүмкээ МУП-у «Унэ-коммуналнэ хъызмэтым» пае унэхэм ягъэллынкээ, псы фабэмкээ тарифхэр гъэнэфэгъэнхэм «хыыллагъ» зыфиорэм куячэ имылэжъяеу льтэтгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъяеу мы унашьом куячэ илэ мэхъу.

**Гъэлорышлапэ илашшу
О. С. КОМИССАРЕНКО**
къ. Мыекъуапэ,
Іоныгъом и 25-рэ,
2017-рэ ильэс
N 145

Адыгэ Республиком лофшэнэхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и Министерствэ иунашъу

Социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцакъе
икъэралыгъо улпэктун республиком щызэхашэ зыхъукъэ
шлоки имылэу къыдалытэн фэе актхэр

Административнэ реформэр пхырышигъэним пае зэхашгъэ Правительствэ комиссии дэжь щыэ комиссие гуадзэм гъэцэлкээ хабзэм ифедеральнэ къулыкъухэм къагъяуцугъэ пшъэрэльхэм язэшшохын зэрэкюрэм лыгъэгъэним тегъэпсхыгъэ зэхэсэгъюу 2016-рэ ильэсүм шышхъяеум и 18-м илгъяеим ипротоколэу N 6-м тегъэпсхыгъяеу правэм ыльэныкъокэ ахэм яположение зырызжэм язэхгъэуцонкэ Методическэ рекомендациехэм адиштэу **унашьо сэшы:**

1. Мы къыкъэлтыкъохэрэр ухэсигъэнхэу:

1) Социальнэ фэло-фашшэхэм алъэныкъокэ къэралыгъо улпэктун рэхашэ зыхъукъэ шлоки имылэу агъэцакъе фэе актхэр гуадзэу N 1-м диштэу;

2) Социальнэ фэло-фашшэхэм алъэныкъокэ къэралыгъо улпэктун рэхашэ зыхъукъэ шлоки имылэу агъэцакъе фэе актхэр зэрээшшуахыштхэ шлокиэр гуадзэу N 2-м диштэу.

2. Къэбар-правовой отделын:

— мы унашьор Адыгэ Республиком лофшэнэхэм социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и Министерствэ исайтэр Адыгэ Республиком икъэралыгъо хабзэ игъэцакъе къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэр аригъяханэу;

— мы унашьор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къыдэкъырэ тхыльэу «Адыгэ Республиком ихэбзэгъэуцугъэ зэхэгъягъягъхэр» зыфиорэм къащихиутынэу;

— Урысые Федерацием ишьольтэрэхэм яшэхъээ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае мы унашьор Урысые Федерацием юстициемкэ и Министерствэ Адыгэ Республикомкэ и Гъэлорышлапэ лофшэнэхэмрэхэм.

3. Унашьом игъэцакъе зэрэкюрэм сэ шхъэкъэ сылтыгъяуцугъэ пшъэрэльхэм язифэшшыжы.

4. Къэбар-правовой отделын:
— мы унашьор Адыгэ Республиком лофшэнэхэм социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и Министерствэ исайтэр Адыгэ Республиком икъэралыгъо хабзэ игъэ

Адыгэ Республиком лофшэнэхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республиком и Социальнэ программау «лоф зымышлэрэ пенсионерхэу страховой пенсие къызэрэратыхэрэм ыкчи сэкъягъягъэ зиэхэм 2017-рэ ильэсүм ахьщэ лопылэгъюу аратыштым фэгъэхыгъ

лоф зымышлэрэ пенсионерхэу аныбжьельтыгъяеу страховой пенсие къызэрэратыхэрэм ыкчи сэкъягъягъэ зиэхэм ахьщэ лопылэгъюу алэклэгъэхъэгъэним пае **унашьо сэшы:**

1. 2017-рэ ильэсүм жыоныгъяуцакъе и 26-м ошлэдэмышлагъэ зыхээль тхыльтэй къызэрэратыхэрэм зэтигъю ахьщэ лопылэгъюу алэклэгъэхъэгъэнимкэ лоф зымышлэрэ пенсионерхэу аныбжьельтыгъяеу страховой пенсие къызэрэратыхэрэм ыкчи сэкъягъягъэ зиэхэм ахьщэ лопылэгъюу алэклэгъэхъэгъэнэу.

2. Гуадзэу N 1-м диштэу социальнэ лопылэгъю ятагъягъэним пае тхыльтэй тхыльтэй гуадзэу зэгээнхэу.

3. Гуадзэу N 2-м диштэу социальнэ лопылэгъю зэрэтиштхэм ясписке ухэсигъягъэнэу.

4. Къэбар-правовой отделын:
— мы унашьор Адыгэ Республиком лофшэнэхэм социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и Министерствэ исайтэр Адыгэ Республиком икъэралыгъо хабзэ игъэ

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч
къ. Мыекъуапэ,
Іоныгъом и 18, 2017-рэ ильэс
N 210

ФЕСТИВАЛЬ-ЗЭНЭКЬОКЬОУ «АДЫГЭ ПШЬАШЬ»

Анахь дахэр хэт къитиошта?

Адыгэ Республикэ загъэпсыгъэр ильэс 26-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэу фестиваль-зэнэкьюкьюу «Адыгэ пшьашь» зыфиорэр Іоныгъом и 30-м Къэралыгъо филармонием щыкюшт.

Тильэпкъэгъу пшьашьехэм ядэхагъэ имызакьюу, ясенаущыгъэ къагъэльэгъошт.

Республикэм культурэмкээ и Министерствэ, Адыгэим лъэпкъ культурэмкээ и Гупчэ зэнэкьюкьюу мэхъэнэ ин етти, — къитиуагъ Урысыем, Адыгэим, Ингушетиум культурэмкээ язаслуженнэ юфышшэу, тхамэтагъор зезыхъэу Шъэуапцэкъо Аминэт. — Нэбгыре 11 зэнэкьюкум хэлжээнэу щыт.

Зэкіе пшьашьехэр дахэх. Анахь дахэм идэхэжхэр къахэпхынхэр юф къызэерыхъоу тлытэрэп. Пшьашьехэм ядэхагъэ, шэн-хабзэхэр зэрэзерахъехэрэм,

сэнаущыгъэу ахэльым уасэ афэзышыт купым ипащэр республикэм ицыф цэрылоу Лыыхукээ Андзаур. Шэныгъэлэжъэу Унэрэкъо Рае, дышьэндэнэмкээ лепэласэу Сетэ Сафыет, Адыгэим инароднэ артистэу Ацумыжь Нурбый, Адыгэим изаслуженнэ артисткэу, Чэчэнэм искуствэхэмкээ изаслуженнэ юфышшэхшоу Едыдж Викторие купым хэтых.

— Мыеекъуапэ, тикъуаджэхэм пшьашьэ дахэу ашытльэгъурэр шэе пчыагъэкэ къэпплытэн фэе, — къитиуагъ Едыдж Викторие.

— Аш сэгэгушо, ау анахь дахэр

къыхэпхы зыхъукэ, пшьашьэм

ынапэ изакъоп къыдэпплытэн фэе. Адыгэ шуашэр зэрэзэрихъэрэр, 1эдэбэу хэлтыр, адыгабзэр зэришшэрэр ыкы зэригъэфедэрэр, лъэпкъ шэн-хабзэхэр къызэрэпплигъээсихэрэр, нэмыкхэри къихэдгъэштыштых.

Зэнэкьюкум хэлажъехэрэ пшьашьехэм ашыщ къитиуагъэр тштогъешшэгъон. Фестивалир еджаплэм фегъадэ. Апэрэ чыплэр къыдимыхыштых, пшьашьехэм янэкьюкузэ ишэнэгъэ зэрэхийхъоштым ицыхъэ тель.

— Зызгъэхъазырэ адыгабзэр нахьышлоу зээгъешшагъ, — къитиуагъ ятлонэрэ адыгэ пшьашьэм.

— Зэхэшаклохэм тафэрэз.

Ионыгъом и 30-м мафэм съхатыр 12-м шольыр фестиваль-зэнэкьюкум Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щырагъэжъэшт. Пшьашьехэм ясэнхэхъэр эзфэшхъафых, арэу щытми, ядэхагъэ, шэн-хабзэу зэрхъэрэм зэфишагъэх. Ягухэльхэр къадэхъунхэу, Ѣынэгъэм дэхагъэу Ѣызэрхъэрэм хагъэхъонэу, насыпышо хүнхэу афэтэло.

Шъопсэу, типшьашьэ дахэхэр!

Лъэпкъ искуствээр зыштогъэшшэгъонхэр зэхэшаклохэм рагъэлэгъяш.

ТИЗЭЛУКІГҮХЭР Ныбжыкэхэм ялэпээсэнгъэ

Къагъэльягъо

Республикэм и Къэралыгъо

филармоние дунэе

фестивалэу

«Этномода»

зыфиорэр Ѣекло.

Шъуашьехэм яшын,

якъэгъэльгъон

афэгъэхыгъэ зэлү-

кэгъухэм Москва,

Иваново, Курскэ,

Сургут, Челябинскэ,

Краснодар, Астра-

хань, Мыеекъуапэ,

нэмыкхэм яныбжы-

кэхэр хэлажъэх.

Лъэхъаным диштэрэ Ѣынхэр, ныбжыкээ лепэласэхэм ялофшагъэхэр зэнэкьюкум къыщагъэльгъох. Уасэ афэзышырэ купым Александр Хилькевич пашэ фашыгъ. Аш хэт

Макерэ Сусанэ къызэрэтиуагъэу, зэлъашшэрэ артистэу Бэгъ Сайд, Москва дэт

университетэм ипрофессорэу Виктор Уваровыр, зэхэшаклохэм ягусэхэу Мария Резниковар, Юлия Пазинар, фэшхъафхэри ашшогъешшэгъонэу

лофшагъэхэм яплыгъэх.

Хагъэунэфыкхэрэ чыплэхэр

къыдэзэхыгъэхэм шүхъафтынхэр афашыштых.

Зэнэкьюкум фэгъэхыгъэ концертэр тыгъусэ филармо-

нием къыщатыгъ.

**Нэклубгъор зыгъэхъазырэ
гъэр ЕМТЫЛЫН Нурбый.**

Зэхэзыщагъэр
ыкы къыдэзы-
гъэкъырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмкээ, Икыб къэралхэм ашыл псэур тильэпкъэгъу-
хэм адыгээ зэпхыны-
гъэхэмкээ ыкы къэ-
бар жуугъэм иамал-
хэмкээ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшылэр:
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаильхырэр А4-кээ
заджэхэр тхъапэхэу
зипчагъэкээ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыагуу 1,5-рэ
дэлээр, шрифтыр 12-м
нахь цыкунэн Ѣытгэл.
Мы шапхэхэм ади-
мыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием
зэхэгъэжъожых.

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкээ,
телерадиокъэтын-
хэмкээ ыкы зэлъы-
Иэсикээ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпэ гъэйоры-
шапэ, зэрэушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушахытэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкээ
пчыагъэр
4211
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2566

Хэутын
уздыкіэтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщаукиэтхэнэу
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъаїэм
ипшъэрылхъэр
зыгъэцакіэрэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэкіыжь
зыхъырэ
секретарыр

Хъурмэ
Х. Х.

«Зенит» ильэгаплэ фэкто

Урысые Федерацием футболымкээ иапшьэрэ куп щешшэхэрэ командэхэм я 11-рэ ешшэгъухэр Іоныгъом и 23 — 25-м ялагъэх. Апэ итхэр зэрэзэдешшагъэхэм зэнэкьюкур кыгъэдэхагъ. «Краснодар» теклоныгъэр кызээрэдимыхыгъэр, «Спартак» чэнагъэ зэришыгъэр кыхэтэгъэштых.

Кіэуххэр

«Динамо» — ЦСКА — 0:0,
«Спартак» — «Анжи» — 2:2,
«Урал» — «Тосно» — 3:1,
«Уфа» — «Арсенал» — 1:0,
«Ростов» — «Локомотив» —
0:1, «Краснодар» — «Зенит» —
0:2, «Амкар» — СКА —
3:0, «Ахмат» — «Рубин» —
1:0.

Къалэм имэфэк мафэ «Краснодар» апэ ит командэу «Зенит» лулагъ. Стадионын тъысыпэ нэкі илэжыгъэп. Аш фэдэ ешшэгъухэр Мыеекъуапэ Ѣытлэгъунхэу тэгүгъэ. Тистадион нэбгыри 100 заулэ нахь кызээрэмыкъорэ тэгүгъэ къео. «Спартак» аухырэ тақыкъым «Анжи» икъелапчъэ лэгъаор дидзи, 2:2-у зэлүкігъур зэрауухыгъэр,

«Локомотив» Ростов-на-Дону щешшээ аухырэ нэгъэуплэгъухэм хъагъэм лэгъаор зэрэридэгъэр тэгъэшшагъох. «Рубин» зэлүкігъууц 0:1-у зэлүэлтийнхэр кыхэтэгъэшты.

Чыплэхэр

- 1. «Зенит» — 27
- 2. «Локомотив» — 23
- 3. «Краснодар» — 21
- 4. ЦСКА — 20
- 5. «Ахмат» — 17
- 6. «Ростов» — 16
- 7. «Урал» — 16
- 8. «Спартак» — 14
- 9. «Рубин» — 14
- 10. «Уфа» — 13
- 11. «Амкар» — 11
- 12. «Арсенал» — 11
- 13. «Динамо» — 9

Я 12-рэ ешшэгъухэр

29.09
«Арсенал» — «Краснодар»
30.09
СКА — «Ростов»
«Тосно» — «Ахмат»
«Рубин» — «Урал»
01.10
ЦСКА — «Уфа»
«Локомотив» — «Динамо»
«Анжи» — «Зенит».
«Зенит» ильэгаплэхэм анэснымкээ амалышшагъэр илэх. «Краснодар», «Локомотив» ЦСКА, фэшхъафхэри медальхэм афбанэх.

